

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

ANAÏS NIN

foc

din JURNALUL
DRAGOSTEI

necenzurat
1934–1937

Cu o prefață de RUPERT POLE
și
note biografice de GUNTHER STUHMANN

Traducere din engleză de
LUANA SCHIDU

HUMANITAS
fiction

Redactor: Alexandra Rusu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Doina Elena Podaru
Corectori: Maria Mușuroiu, Ioana Marcu
DTP: Florina Vasiliu, Veronica Dinu

Tipărit la Artprint

ANAÏS NIN

FIRE. From A JOURNAL OF LOVE. THE UNEXPURGATED DIARY OF ANAÏS NIN, 1934–1937

Copyright © 1996, 1994, 1987 by Rupert Pole as Trustee under the Last Will and Testament of Anaïs Nin

Copyright © 1996 by Gunther Stuhlmann.

Copyright © 1996 by Rupert Pole

Excerpts from *The Diary of Anaïs Nin, 1934–1939, Volume II*, copyright © 1967 by Anaïs Nin, reprinted by permission of Harcourt Brace & Company.

Some passages previously appeared in Volumes 5, 11, 12 and 13 of *Anaïs: An International Journal*.

Excerpted letters from Henry Miller to Anaïs Nin first appeared in their entirety in *A Literate Passion: Letters of Anaïs Nin and Henry Miller, 1932–1953*, edited and with an Introduction by Gunther Stuhlmann, copyright © 1987 by Rupert Pole, as Trustee under the Last Will and Testament of Anaïs Nin.

Photographs and illustrations courtesy of The Anaïs Nin Trust.

By arrangement with Tree L. Wright, Author's Representative.

All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2014, 2025,
pentru prezenta versiune în limba română

ISBN 978-606-097-558-8

Descrierea CIP este disponibilă
la Biblioteca Națională a României.

EDITURA HUMANITAS FICTION

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0723 684 194

Prefață

Foc este al treilea volum din seria *Jurnalul dragostei*, după *Henry și June* și *Incest*.

Din 1931, anul primei sale aventuri amoroase cu Henry Miller, Anaïs Nin a pornit într-o căutare a dragostei perfecte ce avea să dureze toată viața și pe care a încredințat-o jurnalului său. (Obișnuința de a scrie zilnic în jurnal începând din 1914 îi dăduse lui Anaïs abilitatea stranie de a-și descrie cele mai adânci emoții „la cald“, imediat după consumarea vreunui eveniment.) Și-a continuat jurnalul – întotdeauna scris de mână – până la moartea ei, în 1977. Cele 35 000 de pagini se află acum în Secția de Colecții Speciale a UCLA, unde pot fi studiate de cercetători.

În anii '20, după ce John Erskine și alții i-au spus că jurnalul era cea mai bună dintre scrierile sale, Anaïs a început să se gândească la posibilitatea de a-l publica fără a ofensa pe nimeni. Mai târziu, Henry Miller i-a spus să publice „toată chestia – n-are decât să se afle totul“. Anaïs a conceput diferite planuri pentru a-și publica jurnalul: să-l transforme în ficțiune, să-l publice sub formă de jurnal, dar folosind nume fictive, ori folosind atât nume adevărate, cât și fictive. Nici una dintre aceste variante nu satisfăcea însă nevoia ei de a-și proteja soțul și alte persoane apropiate, astfel încât a revenit la ficțiune.

În cele din urmă, pe la mijlocul anilor '50, obosită să se bucure de recunoaștere numai printre cunoscuți, a decis să-și publice jurnalul cu numele adevărate, menajându-și pe cât posibil viața personală, soțul și amanții. Primul jurnal cenzurat,

publicat în 1966, nu era numerotat: pe copertă scria simplu *Jurnalul lui Anaïs Nin*, deoarece nimeni, nici măcar Anaïs, nu credea că avea să existe și un al doilea volum. După succesul covârșitor de care s-a bucurat *Jurnal unu*, Anaïs a cenzurat și apoi a publicat încă șase volume, până la sfârșitul vieții.

Cu multă vreme în urmă, la începuturile relației noastre, Anaïs mi-a spus că nu voia să-i citesc jurnalele necenzurate. I-am respectat dorința. Dar pe la începutul anilor '70, pe când pregăteam jurnalele pentru a le trimite la UCLA, Anaïs mi-a spus: „A sosit timpul să citești jurnalele. Vreau să le citești pe toate“.

Am stat cinci zile și am citit cele 35 000 de pagini.

— Mă judeci? a întrebat Anaïs.

— Nu. Ai avut curajul să-ți trăiești visurile și să scrii despre ele. Toate acestea trebuie să fie publicate într-o zi.

— Foarte bine, asta e sarcina ta. Vreau să publici jurnalele exact așa cum le-am scris.

Publicarea *Jurnalului dragostei*, jurnalul necenzurat al lui Anaïs Nin, a început în 1986 cu *Henry și June*. Nu a fost șters nici un amănunt important din volumele publicate. Cronologia urmează exact zilele trecute în caiete de Anaïs. Gramatica și punctuația reflectă scrierea „la cald“, maniera tipică autoarei.

În volumul de față, *Foc*, decorul alternează între Europa și America. Anaïs își continuă viața alături de soțul ei, Hugh, și relațiile amoroase cu Henry Miller și dr. Otto Rank. Despărțirea de Rank este însă inevitabilă, așa cum este, probabil, și căutarea „bărbatului care mă va mântui de ei toți“. Și astfel apare Gonzalo Moré: „Tigrul care visează. Un tigru fără gheare“. Anaïs rămâne fidelă filozofiei ei despre dragoste. „M-am întors [în Franța] ca să-mi trăiesc propria viață – să-mi găsesc sinele, dar asta e o nevoie minoră în comparație cu aceea de a iubi... iubirea este pe primul loc... iubirea, pierderea, cedarea.“

Realitatea lui Anaïs nu poate fi descrisă în fapte, după cum ea însăși o spune cel mai bine: „Trăiesc într-un fel de cup-tor de sentimente, iubiri, dorințe, invenții, creații, activități și reverii. Nu-mi pot descrie viața în fapte pentru că exta-zul nu rezidă în fapte, în ce se întâmplă sau în ce fac, ci în ce se stârnește în mine și ce se naște din toate astea... Vreau să spun că trăiesc o realitate foarte fizică și metafizică deopotrivă...

Este adevărat că, din cauza îndoielilor și neliniștilor mele, *eu nu cred decât în foc*. Este adevărat că atunci când am scris cuvântul *Foc* pe acest volum nu știam ce știu astăzi, că tot ce am scris despre June, care nu credea decât în foc, este valabil și pentru mine. Că asta e povestea nevrozei mele incendiare! *Nu cred decât în foc*.

Viață. Foc. Fiind eu însămi o flacăra, îi înflăcărez pe alții. Niciodată moarte. Foc și viață. *Le jeu*“.

După cum am notat în prefața mea la *Incest*, când seria *Jurnalul dragostei* va fi încheiată, vom avea o relatare extra-ordinară, acoperind durata unei vieți întregi, a evoluției emo-ționale a unui artist creator, a unui scriitor care posedă tehnica de a-și sonda cele mai profunde emoții și curajul de a le dez-vălui lumii întregi.

RUPERT POLE
Executor, Trustul Anaïs Nin
Los Angeles
Ianuarie 1995

Notă

Textul volumului *Foc* este preluat din caietele 48-52, așa cum au fost ele numerotate de Anaïs Nin. Caietul 48 nu are titlu, dar titlurile celorlalte sunt: *Revoltă*, *În derivă*, *Vive la dynamite* și *Nanankepchu* și *Foc*.

Toate traducerile în engleză ale pasajelor scrise în franceză sau spaniolă au fost făcute de Jean L. Sherman. Lisa Guest a dat un ajutor neprețuit la pregătirea dactilogramei.

Decembrie 1934

În drum spre New York, vasul pe care mă aflam a bătut recordul de viteză. În loc să ajung dimineața, am ajuns noaptea – cum nu se poate mai potrivit, căci noaptea este acum pentru mine începutul și rădăcina tuturor zilelor. Orchestra cânta și zgârie-norii scăpărau cu un milion de ochi pe fundalul întunecat; și un bărbat șoptea:

— Ascultă-mă, draga mea, te iubesc, ascultă-mă, draga mea, te iubesc. Dragă mea, ești minunată. Nu e minunat, dragă mea, să ajungem la New York în timp ce facem dragoste? Sunt nebun după tine, dragostea mea. N-o să mă nedreptățești? N-o să mă uiți, dragostea mea? Îmi place părul tău, dragostea mea. Ascultă-mă...

— Muzica e prea tare, am spus. Nu aud decât muzica.

Dar eu îl căutam pe Otto Rank, pe *celălalt*, priveam luminile, orașul babilonian, cheiul, oamenii, nu „dragostea mea“, ci „iubito“, și ochii strălucind ca pielea lăcuită, cu o dragoste mai înaltă decât zgârie-norii, o dragoste încrustată cu un milion de ochi și de ferestre, și de limbi.

Ochii lui.

— O, iubito!

Dar era un vis. Eram înfășurați în vată, în fire de mătase, în plase, în mușchi, în ceață, în mare – aroma distanței ce trebuia anihilată.

Camera mea. Care, spunea el, fusese „camera de așteptare“. Râsetele încep să înflorească și să scapere, ca o cutie

plină de comori. Le adunaserăm, bănuț cu bănuț, ca să le folosim astăzi. Asta avea să fie textura, parfumul și culoarea alianței noastre: umor și râsete îndelung adunate.

Foarte încet, cu mâinile, limbile și gurile, ne dezveleam și ne dezlegam, scoțând la iveală daruri. Ne dădeam naștere unul altuia din nou, corpuri separate ce se bucură de coliziune. Nu amanții Parisului, ale căror dezmierdări n-ar fi putut fi prelungite la nesfârșit în spațiu, trăind zi de zi, mișcându-se și acționând zi de zi.

L-am găsit pe cel cu care pot cânta, cânta cu adevărat, cânta femeia, cânta tot ce se află în capul sau în trupul meu, în ritmul sângelui. Nu cântecul ideilor, în care instinctul se revoltă împotriva logicii. El spune: „Am o idee“. Și inventează, creează, fantastic și magic – viața. Fiecare detaliu al vieții.

Nu improvizez singură. El sare, el conduce, el realizează. El se pricepe la asta, e mai abil în ceea ce privește detaliile; el poate fi infractorul și detectivul, Huckleberry Finn și Tom Sawyer, Don Quijote, June, Louise sau dr. Rank, psihanalizând în felul lui ciudat, generându-și propriul eu, născut din dragostea noastră.

Proaspăt amanți. În acest New York care indică ascensiune, exultare, culminare, înălțare. New York, uriașa jucărie strălucitoare cu articulații atât de bine unse. În mâinile noastre, în mâinile lui nervoase, grăbite. Am o idee și într-un ritm nou și sacadat începem să înotăm: replici, răspunsuri, interacțiune... lumea mea, împărțită.

Știam că simțim la fel, dar nu și că gândim la fel. Plăcerea improvizației, a complexității, în schimbul plăcerii eliberării.

Îmi citea din *Huckleberry Finn*. Eliberarea negrului, cu accent pe spiritul de aventură. Trucul literaturii. Adăugirile, complicațiile, maniera ocolită. Ne-am găsit acolo „armura“, spiritul jocului, creațiile și invențiile.

Unul dintre primele lucruri pe care m-a dus să le văd a fost „ușa magică“ [la gara Pennsylvania]. Toată din metal, se des-

chide exact în momentul în care e atinsă de umbra ta. I-a plăcut să mă vadă alunecând spre ea.

N-am mai cunoscut o asemenea bucurie. Trăiesc continuu în fantezie, dar și în realitatea omenească. Instinctele mele sunt calme. Nici control, nici revoltă, dezgust sau conflict. Și imaginația mea e liberă. Sunt eu însămi. Încrederea lui în mine îmi dă aripi.

În ziua cea mai senină, cea mai însorită, m-a dus la Empire State Building.

Ca să privim New Yorkul pentru că este orașul nostru și se potrivește cu starea noastră de spirit și, de asemenea, ca să-l posedăm. Fără să fim intimidați. Aliați în mod insolent, având complicitatea New Yorkului, favorabilă plăcerilor și bucuriilor noastre. Cu o acustică bună pentru râs.

Teatrul. Îi lipsea ceva, așa că el a început să inventeze tot felul de lucruri. Eu am sugerat să-l „scrie“. Rescriam piesele. Inventam jocul. Am pomenit de admirația mea pentru Ferdinand Bruckner. Coincidență. Cineva, într-un ziar vienez, crezuse că „Bruckner“ era pseudonimul lui Rank. Așa că l-am botezat pe Rank „dramaturgul“.

Stăm amândoi cu răsuflarea tăiată înainte de ridicarea cortinei. E singurul moment în care lumea magică nu se află în spatele acesteia. S-a răspândit într-o unică simfonie vastă: discuțiile noastre, ideile noastre, dragostea noastră, munca lui, la toate nivelurile deodată, așa cum mi-am dorit întotdeauna să trăiesc. Să trăiesc cu fiecare celulă. Dezvăluind o mie de noi euri.

Broadway. O baie de electricitate. Simfonia de celofan. Strălucirea transparentă deasupra tuturor obiectelor. Această textură care nu e reală.

Micul dejun în restaurantul întunecat al hotelului. Îi fac un rezumat al știrilor zilei. Adică suprapuneri amuzante de frânturi de frază, aranjate surprinzător, cu un rezultat hilar. I le strecor pe sub ușa când psihanalizează un pacient. Îndată ce pleacă pacientul, le citește. Vine în camera mea râzând.

Cu el am ajuns în zona de umor născută din șocul călătoriei. O călătorie e ca jocul de zaruri. Zilele sunt luminoase și strălucitoare aici. Simți fiecare nouă zi. Poezia mișcării line, a împlinirii tuturor dorințelor, a ghicirii și satisfacerii tuturor nevoilor tale.

Oameni pe care nu îndrăznesc să-i privesc prea de aproape. Pare să le lipsească ceva. Și ei sunt din celofan, un fel de perpetuă dimineață de Crăciun. Nu știu. Sunt de-a dreptul îndrăgostită de El și de clădiri, de granit, electricitate, 6 400 de ferestre, *survoltage*, tensiune, străzi și mulțimi. Nu-i ascult pe americani. Mă joc cu El în orașul viitorului. O bună acustică pentru râs!

Într-o scrisoare către Rank spuseseam că nu voiam să dansez; că asta însemna să dau un spectacol pentru lume. Preferam să joc toate rolurile pentru el.

Am început jocul cu „secretara“. Secretara nu a fost prea grozavă la început, din cauza blestemului severității tatălui ei și a lui: „*Tu n'a pas l'esprit scientifique*“. Așa că tremura și făcea greșeli născute din panică. Dar când el a văzut că fata pusese din greșeală pe o scrisoare data sosirii ei, n-a fost decât amuzat, ba chiar i-a plăcut. Minteța îmi stătea, evident, la povestea noastră. Amuzamentul, toleranța și tandrețea lui au surprins-o, au mișcat-o și au schimbat-o ca prin farmec pe secretară. Adică a devenit o secretară bună. A doua zi era stăpână pe ea și a început să pună în aplicare cu strictețe un neîndoielnic talent pentru ordine și acțiune rapidă, sub îndrumarea lui abilă.

Secretara pleca de la lucru la ora șase. O oră mai târziu eram la restaurant, schimbând între noi cele mai uluitoare replici. Ca discuțiile minunate pe care le porți cu tine însuși, regretând că nu ești niciodată la fel de scăpărat în public.

Valuri-valuri de umor și ironie.

Teatrul.

Broadway. Băuturi cremoase. Harlemul.

Să stai în lumini cețoase cu negri dezlanțuiți.

Nu mi-am imaginat niciodată că nu știe să danseze. Nu mi-am imaginat niciodată că dr. Rank ar fi putut duce o viață atât de serioasă încât să nu fi dansat niciodată. Dar el nu e dr. Rank. E un omuleț al cărui sânge poate pulsa nebunește.

„Dansează cu mine.“

Îl fac să-și uite temerile și neîndemânarea. Pur și simplu dansez. La început e țeapăn, se împiedică, e dezarticulat, pierdut. Dar la sfârșitul aceluia prim dans începe să danseze. Într-un fel magic. Și ce mult se bucură! „O lume nouă – o, iubita mea, m-ai dus într-o lume cu totul nouă.“

Bucuria lui mi-a adus bucurie. Primul pas al dansului său, cu toată semnificația pe care o dau eu dansului. Peste tot în jurul nostru negri dezlănțuiți, dansând sălbatic. Și el mișcându-se încet, stângaci, de parcă ar fi învățat să meargă.

Nu-l învățam. Dansam, iar el dansa împreună cu mine. Era uluit de bucuria mea. Voiam în taină să dansez cu negrii, liber și sălbatic, dar era atât de ciudat să-l conduc pe el într-o libertate de mișcare ca în vis, după ce el îmi dăruise libertatea de mișcare pentru a trăi. Să-i ofer plăcere, muzică și uitare de sine, în schimbul a tot ce-mi dăruise el. Să nu mai gândesc. Să nu mai gândesc. L-am îmbătat.

Mergem acasă. În taxi, radioul. Din nou muzică. Îi râd ochii. Gardenii la butoniera lui și la gulerul hainei mele de blană. Gardenii, orhidee sălbatice, violete albe, poleială și ace cu gămălii din perle false.

O noapte orgiastică. „Dansăm în continuare“, zicea el; „dragostea ca un dans“. Abandon sălbatic.

Se trezește la cinci dimineața, extrem de conștient; e la fel de entuziasmat cum eram eu cu Henry [Miller], incapabil să doarmă de uimire. Se trezește plin de pasiune, dând pe dinafară de idei. Eu sunt mai somnoroasă, mai relaxată. O anume ardoare supremă s-a stins. Mi se pare că-mi dăruiește marea, arzătoarea dragoste pe care i-am dăruit-o eu lui Henry, dragostea *activă*, dragostea agitată, neobosită,

extrem de trează în care eu mă odihnesc așa cum Henry se odihnea în a mea. Eu visez, dorm, primesc. El e treaz, conștient, plin de activitate, putere, inspirație.

Harlem. Nu-l putea uita. Era nerăbdător să se întoarcă. Visa la el. Abia își ducea la bun sfârșit ziua de muncă.

Lucrează în apartamentul 905 [la Hotelul Adams], unde există un salon și un dormitor. Eu am o cameră lângă a lui, care seamănă cu un living.

Curând am vorbit despre nevoia mea de a avea o altă locuință. Nu voiam alta, nu voiam să mă fragmentez din nou. Nu. Dar, practic, nu se putea altfel. Din nou, am făcut glume pe seama celor două periuțe de dinți. M-am opus. Dar tot timpul mă gândeam că dacă e să am altă cameră va fi la Hotelul Barbizon Plaza. Voiam să văd vechea locuință cu alți ochi, să-mi amintesc de John [Erskine] ca să mă asigur că îl uitasem. Rank m-a ajutat să mă hotărâsc, mai întâi prin firea lui hotărâtă, apoi pentru că îi plăcea ideea ca eu să fiu din când în când în alt loc, care să fie nou pentru el și de parte de cabinetul lui și de dr. Rank. Caută să scape de acest rol în aceeași măsură în care eu caut să scap de a fi doamna Hugh Guiler.

Am mers împreună și am ales camera cea mai mică, lată cât lungimea patului, cu un mic birou, totul maro roșcat, semănând foarte mult cu interiorul unei valize sau al unei casete de bijuterii. M-am mutat, parțial, departe de Rank în luna care a urmat sosirii mele. Am hotărât că el avea să mă ajute cu detaliile jocurilor mele de infidelitate, fiindcă el poate fi mai exact și mai realist și pentru că zice că femeia din mine lasă întotdeauna urme, vrea să fie descoperită, stăpânită, vrea să piardă.

În camera asta sunt acum singură, seara. El a trebuit să se ducă la un dîneu și eu n-am vrut să ies cu altcineva. Mi-am vrut jurnalul, fiindcă pentru prima dată cel mai frumos dintre jocurile mele s-a transformat într-o tragedie. I-am trimis, din greșeală, o scrisoare pentru Hugh lui Henry, și una pen-

tru Henry lui Hugh.¹ („Din dorință de a-i spune, de a evada“, a spus mai târziu Rank.) La aceeași oră la care am primit telegrama lui Henry în care spunea: „Anaïs, fii atentă, Hugh a primit prima scrisoare cu cecul, plicurile schimbate, lasă scrisoarea de la Bremen, acum e OK“, Rank făcuse următoarea însemnare între două ședințe de psihanaliză: „Le spune tuturor, vrea să știe toți. Secretul e imposibil“.

În toate acele zile dinainte, ne petrecuserăm timpul în lumea noastră minunată. Piese de Gilbert și Sullivan, Balletul American, o zi la hotel în Hartford. Scrisorile lui, dimineața devreme (dorm în patul lui numai în zilele libere), strecurate pe sub ușă cu o broscuță.

Scrisori pline de cumplite semnificații pentru mine. Le încui într-un fel de nișă a biroului meu, care are o ușică. Acesta e câțelul. Mai târziu, el adaugă un mic pinguin și un sfeșnicel pe care l-a furat din casa de păpuși de la Institutul de îndrumare pentru copii. (Voia să-mi aducă toată casa. Le-a cerut-o directorilor rămași uluiți!)

În piesa lui Gilbert și Sullivan², soldatului care încearcă să joace rolul unui poet i se pune un cârcel. Simt acum că mie n-o să mi se întâmple niciodată așa ceva cât sunt cu el.

Am ieșit și i-am trimis o miniatură cu o grădină japoneză, cu o căsuță și un pod. Grădina noastră. Ca o avanpremieră

1. Scrisoarea către Henry Miller, datată 26 noiembrie 1934, nu era, așa cum s-a plâns el mai târziu, o „scrisoare de dragoste“, ci o relatare scurtă și oarecum neutră a activităților lui Anaïs Nin. Conținea două cecuri de câte o sută de franci, unul pentru Miller și unul pentru fotografatul ungar Brassai, care îi făcuse lui Nin câteva fotografii la Paris înainte de plecarea ei. Întâmplător, scrisoarea a folosit pentru a-l liniști pe soțul ei, Hugh Guiler, în privința naturii relației dintre ea și Miller. Vezi *A Literate Passion: Letters of Anaïs Nin and Henry Miller, 1932–1953*, editată și cu o prefață de Gunther Stuhlmann, Harcourt Brace Jovanovich, San Diego, 1987, pp. 233-246.

2. Faimoși autori de librete de operetă de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

la *Mikado*. Cu o invitație din partea „Anitei Aguilera”¹ de a veni la camera 703 de la Barbizon Plaza, la unsprezece, după curs. El îmi trimite o superbă plantă roșie, care în seara asta își răsfiră frunzele în timp ce radioul cântă blues.

A venit și a intrat în joc cu dragostea lui ciudată, plină de adulație. A venit vorbind, ca întotdeauna, despre minunile pe care le săvârșise în timpul zilei.

Seara în care am văzut spectacolul Baletului American: încă o capitulare, încă o abdicare. Nu pot ajunge pe scenă, mereu din cauza unui bărbat. Spectacole solitare, nu colective! Priveam dansul cu încântare, neliniște și disperare. Toată arta, tot dansul, toată imaginația dăruite dragostei, totul dăruit dragostei, dragostei. Ea se învârtea, se învârtea ca un disc, se învârtea, în mijlocul scenei, de parcă n-ar mai fi putut să se oprească nicicând. Alte femei o atingeau, o îmbrățișau; ea continua să se învârtească. Roată și pământ, stele și cicluri, învârtindu-se, ceasuri și roțițe învârtindu-se. Un bărbat a îmbrățișat-o și ea s-a oprit. Aici m-am dizolvat într-o tristețe inexplicabilă, pe care Rank a simțit-o fără să mă privească.

A doua zi îi puneam întrebări despre copilăria lui. Imediat a început să toarcă povești nesfârșite. Apoi s-a oprit să plângă. „Nimeni nu m-a întrebat asta. Mereu trebuie să-i ascult eu pe alții...” Am auzit despre băiatul ștrengar și visător, Huckleberry Finn. Soția lui nu fusese în stare decât să aibă grijă de băiatul *bolnav*, așa cum Hugh avea grijă de copilul bolnav din mine. Dar eram singuri. Nu aveam cu cine să ne jucăm. Copilul vesel, copilul inventiv, copilul inteligent și sălbatic era singur.

În noaptea aceea, în camera de hotel din Hartford, am descoperit cu siguranță îngemănarea. Spune că gândesc la

1. Nume de scenă pe care Anaïs Nin l-a folosit în câteva spectacole de dans susținute la Paris.

Cuprins

<i>Prefață</i>	5
<i>Notă</i>	9
Jurnalul	11
<i>Note biografice</i> de Gunther Stuhlmann	469